

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Terrae sanctae vetus effigies ex. scripturae libris adumbrata - Cod. Ettenheim-Münster 117

[S.l.], [18. Jahrh.]

Caput II.

[urn:nbn:de:bsz:31-111337](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111337)

nec non in una plaga Septentrionali posita, quae prius
Chanath seu Canath dicta, tunc primum Robe vocari
cepit, cum eandem quidam Israelita, qui pariter Robe
vocabatur, occupavit, atque nomine suo insignivit Num.
32, 42. Sed con usque ad hanc urbem, hibernum est Maria-
ritus Jud 4, 11. Jair filio legit ascribitur. 1 par. 2, 23.

C A P U T II

De

S A M A R I A .

205 ~~206~~
Samarina terra sancta cis Jordanam provincia tribu
Ephraim simul et mediam tribum Manassae complectebatur,
limitesque habebat ad orientem Jordanam, ad austrum judaeam
propriam, ad occidentem mare mediterraneum, et ad occi-
dentem Galileam. Illius longitudo ab oriente in occidentem
seu à Jordane ad mare mediterraneum erat circiter 63
milliarium Hebraeorum seu Romanorum; latitudo au-
tem à meridie ad septentrionem seu à judaea ad Galileam
33. circiter.

A Regno Israel, quod decem tribubus, quae montes
Salemora à regno juda secessionem fecerant, constabat,
distinguita non fuit, atque primum Samarina nomen
adopta est ab urbe Samarina, ab Amri Rege Israel à
fundamentis exstructa atque solius Israelitici regni me-
tropoli facta. unde Samaritanorum nomina censeri
possunt decem tribuum Israelitae, qui regnum hoc
vivere sine tenebant; ac consueto sacerdotum assessorum
sibi illi duntaxat Samaritanum vocabantur, qui tri-
bum Ephraim et mediam manassae incolunt, et quos
Salmanassar Rex Assyriae occupatis hinc duabus pro-
vinciis earumque omnibus incolis ad longinquas re-
giones in captivitatem abductis, è remissis trans-
euphratae regionibus in illas deduxit. 4 reg 17, 24.

Isti cum veteri Dei cultum ignorantes falsa sua numi-
na colere pergerent, à bonis libris inveniendis
cavebantur, unde è captivitate missus ad eos sacerdos
Dei Israel, à quo Hebraeorum religionem edocuerantur,
quam ita amplexi sunt, ut pristinam idolorum reli-
gionem retinentes cultum veri Dei cum veteri su-
perscriptione jungerent. ibid v 28 et seq.

Quamvis is rerum status permaneret, vicentium
est: post regressum Sardan à captivitate Bala jam
abierit videtur, tunc omni Israelitas etiam latente
stiahi rogantur, ut in edificatione templi se socios
adhiberent, sedati se jam à diebus Abi Haddan regis
Assyriae, qui Salmanassari successerat, veram reli-
gionem professos est. 1 Ed 4, 1, 2. Neque sane
inspiciam, quod cultura idolorum populo illis ex-
probrat, quamquam aliorum criminum per insimulatos,
veluti invidi in eos animi, atque intractatum in illos
fraudum et calumniarum, ut regna edite contra illos
ostenderent. 2 Ed 2, 10, 11. et 4, 2. item 6, 1, 2. Sed
modum ipsi sibi templum vere Deo dicatum in mon-
te Garizim exstruxerunt, qua de re disputamus
supra parte I, c. 3. n. Eundem montem et
templum indicavit Samaritana cum Christo misens
Semonem Joa 4, 20.

Samarina frumenti, vini variorumque fructuum
nec non palmarum feracissima fuit Samaritanis
regio, ut quod Joseph de bello fr. 12. Inter judaeam et
Galileam ista est. namque nisi à judaea discedat,
nam ante montem hunc et camposque agroque co-
nendo molles atque optima, nec non et arboribus

" Senes: pomis que tam subvebis quam manibis
 " dant, atque natura sunt prima, inordinumque Paris ha
 " beat: dulces autem per eas summa modum sunt aqua
 " bonique gremis copia, praeterea alias carum pecora tam
 " abundant, quodque maximum virtus est, atque quibus
 " ha specimen, utraque viris valere est. ad modo
 " Samaria plerumque delecta est et munda.

Huius regionis nomen non raro occurrit apud sacros
 N. T. Scriptores: transit per mediam Samariam
 id est, per regionem Samariam Luc 17, 11. " egressus
 " eum transire Samariam Jo 4, 4. " venit in civitate
 " Samariae quae dicitur Sichar ibique cum femina
 " maritima collocatus est Jo 4, 5. Post accom. S. Jo
 " ni discipuli per urbes Iudaea et Samariae dispersi sunt
 " act 1, 1.

Samaria ut jam dictum binas continet provincias
 Tribum Ephraim nempe et dimidiam Manasse, quas haec
 & expendimus.

§ I.

De Tribu Ephraim.

206

Tribus Ephraim inter tribum Benjamin et mediam
 Manasse collocata est, haec ei ad aquilonem, illa ad austrum
 est. in ea notari merentur loca sequentia.

207. ~~208~~

In Samaria metropoli regni ejusdem nominis dicitur
 decem tribuum, ab Amri Rege Israelis condita 3 reg 16, 10
 atque ex montis Sion, quem duorum tabulorum
 argenteorum pretio a viro quodam Sinar, dicto emi, et
 cui illam dedicavit, nomina Samariam dicit. In
 in collis amari et culti vertice posita erat, 12 milliaria
 Romanis a Bethaim, totidem a Meron, et quatuor a
 Atharoth et 36 a Jerusalem versus Septentrionem.

Sunt, qui ante Amri statum jam ista quadam in
 ejusdem nominis existisse suspicentur, ut cuius ante
 tempora mentio occurrit 3 reg 13, 32. ad alij volunt hoc
 loco virum Dei per prophetiam seu anticipationem de ur
 bibus Samariae locutum fuisse.

Verum quicquid ea de re sit, illud sane constat, Sa
 mariam nomen post Amri celeberrimum fuisse, neque ante
 quam post illam abasea pater regni in ea constituta
 qua prius Therfa erat.

Eius gloria augetur qua munitionibus qua divitijs
 ges Iffigil totis membra viribus. Achab obnoxias
 et ab ea instruitissimas in ea edificavit 3 reg 12, 18
 praeclaram urbem huiusmodi sub Iffigil mo. et. etiam
 exhibet Amos 3, 15. et 4, 1, 2.

Fora publica seu vias Benadad Rex Syriae suae in
 pensis Samariae edificavit 3 reg 20, 34. forte ut com
 dis suorum mercatorum ibi negotiorum causa versan
 tum servarent. Benadad eius filius armis eam inva
 dit proelio victus obsequiumolvere coactus est 3 reg 20,
 cuiusque anno Septem reparato caesura bellum repit
 legarunt, novo proelio fractus annis aliquot se confinavit
 3 reg 20, 26. His electis deinde Samariam archa et
 ne profugit ante, ut dicitur fame cives vexante mater in
 ta. Sed, quae filij sui carnibus uelenter. tandem non
 sine Dei prodigio fugientibus hostibus a praesentissimo
 culo urbi liberata est 2 reg 19, 26. et 19, 35. Denique
 post triennale toleratam oppressionem armis Salmana
 sani regis Assyriae cessit, cuiusque a victoribus non
 in urbem tantum, quam secundum Michaeam prophe
 tiam c. 1, 10. in fruem lapidum redegerunt, sed et
 dictum Osee c. 10, 14. in cives sine servitute, et in cap
 vitatem abducti sunt 4 reg 17, 18. deserta regio Chanaan
 alyque Babylois populo ad incedendum tradita est
 a Rege Assyriae 2 reg 17, 34 qui ut narrat Iosephus antiq

lib. i. cap. ult. eversam urbem negligenter, sic hanc cogni-
metropolim confirmaverunt. non tamen Samariam adeo
neglexisse videntur, quia sub ipsam Israelitarum à capti-
vitate regressum quaedam illius aedificata cernuntur
i. Ep. 4. 17. et 2. Ep. 4. 2. Demum Herodes magnus
Christiano illam Helenam restitutam in honorem Augusti
Imperatoris Sabastiam Latine Augustam dici voluit, Ep. 4.
ant. l. 15. c. 11.

Philippus Taurinus ad hanc urbem veniens pluri-
mos ad Jesum Christum suum traduxit, quibus S. Spiritus
illapsus confirmandis datus et bannes in illam le con-
fiterunt. Ea occasione Simon magus in ea urbe ve-
ljam à Philippo baptizatus munus conferendi spiritum
S. pecunia blata comparare sibi ab Angelis tentavit,
act. 8. 5. p.

Ea loci corpus Abdia Deschota sepultum fuisse vul-
go creditum tradit Hieronymus in Abdia; ubi de
pulebra Elisei et S. Joannis Baptista ibi fuisse ait
in Mich. i. 4. et in ope i. nec non Ep. ad mar. 1. 1. 1.

208. 209

Sichem urbs Samugij et levitica posita in confinio
Manasse Jos. 17. 1. et in monte Ekkim Jos. 26. 7.
prope montem Garitum id milliariibus romanis seu
hebraeis à Selo ad aquilonem 40 à Jerusalem pariter
ad aquilonem, et 52 à Sichem ad Euro-aquilonem - m. 1.

Stasari per Jerusalem eam Sefar vocant, quod
briatam exprimit, forte sumta hujus nominis occa-
sione ex eo, quod Sajas Ebraimitas Siccoria, id est,
ebrios nuncupat. E. 38. 1. re corona superbia ebrijs
Ebraim. Jacola eam Mabartha seu Marmotha
dicunt. Tandem Romani, postquam Judaeos pariter
oppresserunt, urbem hanc inquisitionibus intrinsecerunt,
atque Nazareth vocaverunt, quod nomea hactenus ser-
vata videtur.

Abraham praecipiente Domino relicta patria sua
venit usque ad locum Sichem ibique altare Domino
aedificavit Gen. 12. 4. 1. Jacob agrum apud eam urbem
emit Gen. 33. 19. in quo ossa Josephi, quae Hebraei de
Aegyptum secum ducebant, sepulta sunt Jos. 24. 32.

Sichem filij Jacob occiso habitatoribus exciderunt,
Gen. 33. 28. et refamulam Abimelech filij Gedeon ex
concupina oppugnavit, interfectis quo habitatoribus datur-
xit ipsa ut Seli in ea dispergeret Jos. 9. 45. Postmodum
refutura fuit, ad eam enim venit Roboam filius Salo-
monis, ut ab Israelitis ibidem congregatis in regem
eligeretur, ubi cum ipsorum postulatis annuere re-
cusat, duraque ipse respondisset, tum eo adriato Jero-
boam filius Nabath Ebraeam Seli regem constitu-
erunt, qui Sichem pendens refamavit ac aedificijs auxit,
Eodemque suam fecit. 3. Reg. 12. 1. p. Est eversam à
Salmanasare rege Assyria Samariam Sichem regio-
ni Samaria metropolis facta est, idemque privilegium
etate Alexandri Magni huic urbi mansisse auctor est
Josephus ant. l. 11. c. 11.

Juxta hanc urbem fons seu puteus Jacob exibat,
cuius JESUS Christus effudens cum muliere Samaritana
sermonem habuit Jos. 4. 5.

209 210

Urbis Mello juxta vulgaram nostram Jos. 9. 6. urbs
prope Sichem, cujus incolae una cum Sichemitis Abi-
melech Gedeonis ex concubina filium regem salutarunt.
verum lexus Hebraeus pro urbe Mello legit Domum
Mello, unde videntur a ligni Mello pomis esse viri Si-
chimita, seu vici urbis Sichem. et sane nulla Asia
in terra Israelitica urbs hujus nominis occurrit, cujus
sermone S. vulgaram nostram loquitur excipias, metoni-
cis.

210

4to Scariota vicus ad orientem licem. de illo scripsit quidem non meminit, memoravit autem Eusebius, et Hieronymus in Jo. 28, 1. in eo natus creditur Judas proditor alij vero Carioth in tribu Juda urbem, cuius nomen Jo. 15, 25. si patriam fuisse volant; alij demigne eum ex Scariota fuisse putant, atque Scariotam nomen pati, cum Scariotes dici deberet.

211

3to Baalhafor urbs Sila in plaga meridionali tribus Ephraim in confinijs Benjamin versus Jordanem, ex ea condita videtur graves Abalom filij David, ibique Ammon alter filij David secuti ab egypto iussu est in vindictam supra Thamar uxori sua illati 2 reg 13, 23. .... 29.

212

5to Ephraim seu Ephrem Baalhafor ad occidentalem in confinijs Benjamin. ad hanc urbem Christus paulo ante passionem suam se recepisse creditur. Jo. 11, 24.

213. 214

6mo Sila urbs celebrata Jo. 18 et 19 ilom 21. militaribus 12 iuxta Eufalium et 10 tantum iuxta J. Hieronymus a licem supra montem seu collem posita, inter Balhel ad aquilonem et licem ad meridiam vi via ab ita urbe ad ipsum ducente lebona * ad Euronotum seu meridiam, prope notatur fuo 21, 19 quidam ajunt eam etiam Rama in loco eadem collocata esse 1. Rama enim editum quid Legio cat. vocatam fuisse.

* lebona ad lephen trionem seu caurum Sila sita urbs et licem ad meridiam.

Hic caeco a fose populo de secunda terra promissio nis divisione actum est Jo. 18, 1. 2. ubi diam fuit altare et tabernaculum prope licem a populo in clanaanite et ibid 1. 10 et 19, 5. hinc ipse manavit donec paulo ante mortem italy summi lacedaemonis et philistinis capta fuisset 1. reg 4, 11. .... 18. quidem demum elata capit ibid 13, 19. et Athias propheta eadem habuit 3 reg 14, 4.

Jeremias templum domini ad eandem quam Sila, de cautionem et de detentionem indigendum est Cap 7, 12, 14. et 26, 6, 9. quando autem haec urbs Sila devastata fuerit in libri scriptura exprimit; nisi forte id tunc factum fuit videlicet cum Salmanassar Rex Assyriorum solatus et quidam pervagatus est, ac devastavit 4 reg 17, 3. certe in Hieronymi caelo nihil de re urbis hujus gloria reliqua fuit, nisi ruera altaris holocaustorum eo tempore erectus quo tabernaculum ibidem erat; Hieronymus in lykon et in Epistola Carula.

214

7to Bethoron. Scriptura duarum hujus nominis ur- rum meminit, quarum unam Bethoron, superiorem et al- teram inferiorem nunciat Jo. 16, 3, 5. ut raque a tribu Ephraim edificata dicuntur 1. par 1, 29. ambae etiam etiam nos tribus Ephraim constituta videntur superior ad agrim nem in confinijs dimidia tribus Manasa inferior vero ad meridiam in confinijs tribus Benjamin Jo. 16, 3, 5. Haec ad orientem Gazer seu Gazara condita 32 militaribus circiter a Jerusalem est Jo. 16, 3, 5. et ant. 9, 1. 20 c. 4. Tribus Ephraim capit Jo. 16, 5. inde facta urbs refugij et curtis tradita Jo. 16, 3, 5. et 1. par 6, 68.

Bethoron superior communiter ad aquilonem in plaga collocatur in confinijs Benjamin ut dictum est diei ipsum ab inferiori distat da est sed paulo obscurius meminit Jo. 16, 5. At ibi factus est ingus, ferminuz filiorum et Ephraim ... contra orientem Atharoth addar * usque

* Atharoth addar urbs erat tribus Ephraim sita in con- finijs Benjamin inter fa- nos et Jericho, Jo. 16, 5. ta- nos vero urbs erat eadem tribus ad finos dimidia tribus Manasa posita, Jo. 16, 5. Euse- bius illam taunos vocat, et id militaribus a licem removet.

Bethoron superiorem. Seron princeps exercitus super- prope Bethoron superiorem funditus a Juda Machabe 1. mach 3, 116. .... 23, 24. Micanor ad eandem urbem cap- applicat, Judas vero prope Acartem seu Adazer urbem 32 militaribus Romanis a Bethoron ad aquilonem positus, inter- que qualis Micanorem vincit et interficit 1. mach 7, 30 AC. quidem que persequitur usque Gazara unius diei itinere est 1. mach 7, 30. Bachides munus Bethoron inferiorem 1. mach 9, 30.

Tale Eusebii et Hieronymi aetate urbes ad viciniam con-
 ditionem in Thracia jam fuerant. Sic enim ~~hic~~ ille scribit
 in Chronologico Scriptorum quos esse viros in miliaribus ab alia
 non Jerusalem versus Nicopolim seu Emmaum, quorum unus
 a Septem dicitur Bethoron superior, quam edificavit Salomon
 aliter Bethoron inferior latus Betho in possessionem. Josephus
 de bello l. c. j. et ant. l. c. 4. centum miliaribus a Jerusa-
 lyma locat, et Hieronymus in Epistola ad Paulum affirmat,
 et Paulum a Sichem seu Neapoli Hieroblymam pergentem
 per utramque Bethoron transisse, urbes esse a Galopone
 conditas, sed varia postmodum bellicum tempore deletas.
 et in Sophon. i. ait: Rama et Bethoron et reliquae urbes
 nobiles a Salomone constructae parvi viculi demonstrantur.

At Eusebius nimis sibi invicem vicinas has duas ponit
 urbes, ut qui utramque in duntaxat a Jerusalem miliaribus
 distare a se ait cum certum sit, tum ex Jos. 10, 3, 5. tum
 ex I. Mach. 7, 45. eas longius a se invicem remotas esse,
 nec non Bethoron superiorem ab inferiori diu itinere quam
 ad modum Gadara s. ut quae sub eadem cum ipsa linea
 paulo versus orientem sit constituta, distabat esse. quod ergo
 hic Eusebius de ambarum urbium locum viciniam a Jerusalem
 distantia loquitur, intelligi duntaxat debet de Bethoron
 inferiori.

Quod demum dicatur Salomon has duas urbes edificasse,
 cum coniectum sit, eas jam diu ante huius regis aedificium
 fuisse, id ipse accipiendum, ut nempe earum fundationes atque
 fundamenta intraverit, qui loquendi modum in sacris li-
 bris admodum frequens est.

1mo Thamnath - Saraa urbs, quam filii Israel Josue,
 postquam singulis tribubus terram promissionis sortem di-
 visisset, dederunt in possessionem Jos. 19, 50. hinc mor-
 tuus est ac sepultus Jos. 24, 30. et Jud. 2, 9. ubi urbs haec
 Thamnath - Saraa nuncupatur. Ista erat in plaga septen-
 trionali montis Gaas Gazet inter et Bethoron infimo-
 rem in confinijs tribus Benjamin.

2mo Gazet seu Gazara item Gadara s. urbs sub
 Chanandis regia, cuius regem Josue una cum populo
 Josue percutit ad interfectionem Jos. 10, 33. et 12, 12.
 Urbs huiusmodi facta est ad certis assignata Jos. 17, 21. nec tamen
 Chanandis, erepta fuit, sed Josue eam retinuerunt fueruntque
 Ephraimitarum tribularij Jos. 18, 19. et Jud. 1, 29. Pharae
 postmodum illam occupavit et micendit, deinde filia sua,
 quam Salomoni uxorem tradidit, dedit in dotem, eamque
 Salomon restauravit, 3 reg. 9, 16, 17. Diu itinera, ut hi-
 pra dictum, a Bethoron superiori distabat posita in con-
 finijs Benjamin quatuor miliaribus Romanis ab Emmao
 seu Nicopoli ad septentrionem versus Jerusalem et oppone-
 i par. 4, 15. Gazara nuncupatur, et 2 reg. 25, 25. Gazet,
 tandem i. Mach. 4, 18. Gazeron.

3mo Lyda seu Lyda vel Diopsolis hebraice Lud Lue
 Lud, id est vel is civitas miliaribus Romanis a Joppe ad Euro-
 notum. ad tribum Ephraim pertinebat, at post captivi-
 tatem babilonicam a Benjaminis frequentata e creditur
 ex 2 Esd. 7, 34. ubi ipsi in Lud fuisse dicitur. una est
 ex Thararchij a Samaria devulsa atque Judaeis tradita
 i. Mach. 11, 34. Hic s. Petrus Curam paralyticum
 sanitati restituit Act. 9, 33, 34.

4mo Ramatha urbs sive Lydam inter et Joppe
 et quatuor miliaribus a Joppe et 3 a Lyda, quae ipsa ad
 latum est versus melem, in plaga meridionali tribus Ephra-
 im et in confinijs tribus Dan, huc inter Jerusalem et
 Joppe 30 miliaribus Romanis a Jerusalem. Postmo-
 dum et jam abate Christi, Arimathia seu Juxdam vul-
 garum nostram Arimathia fuit nuncupata, nomen
 a Ramatha, quod celsitudinem significat, derivatum.
 Castra fuit septem milia pedum est decurionis, nec non
 Christi discipuli occulti, qui laudatur ab Evangelistis

ex 3 reg 9, 17. et par 8, 5.

219

210

217

218

Math 27, 57. p Mar 15, 48 p Luc 22, 50 p Joann 19, 39 p
 Luc 23, 51. civitas judaea vocatur, non quod in judaea propria
 situm habuerit, sed quia etate christi, et post reditum helias
 rum e captivitate tribus haud amplius distincta fuerint, ut
 ipse i. mach 11, 39. ubi Ramatha vocatur, e ditione samariae
 seu tribus Ephraim avulsa judaea adiecta dicitur. alias etiam
 Rama vocatur.

219

130 Joppa urbs maritima in valenti agro sarnemum
 et Caesaream palistinam, seu tyrium praeterea, et Ramatha
 quae oval? miliaribus dista est, interjacet, portum habet
 insulis in eo prominentibus satis instructum. Jos 19, 46. levit
 tribus Dan Joppam vocat praedantur. In Joppam appella
 bantur sales hiram regis Tyri, qua salomoni ligna in mor
 le libano casa pro templi ierosolymitani constructione adve
 hebant, 2 par 2, 16. Hebraei e captivitate reversi sicut
 donos et tyris mercede conducebant, qui ligna ad novu
 pli aedificium de libano Joppam conducebant. 1. Es 37, 7. Jop
 pnam perire a Tyro Joppa imperium abactans in Joppa
 nam confudit Tharum Cilicia fugiturus Jon 1, 13 p
 sahar Machabeus Joppam oppugnat i. mach 10, 75 p et
 etiam frequens e hujus urbis in libris machabeorum me
 moria, ut i. mach 11, 16. Jos 12, 33 p et alibi. S. Caelus
 Tabitham mortuam resurrexit, et multis diebus commemorata
 est, act 9, 36 p Joppa Caesarem a Cornelio gentili cohorti
 palica contumione accersitur, act 10, 13 p

Joppa maritima vetustissima mundi urbes creditur et
 a Japhet Sae filio fundata. Jafa seu Japha et Jafa
 a media etate et novissimis scriptoribus nuncupatur.

220

140 Saron seu Saronia urbs aliquibus videtur ad septen
 trionem Joppae et non procul a mari ad orientem collocata
 Josue regis Saron palio victum et captum interfecit
 Jos 12, 18. i. par 27, 28. peractis, qua paciebantur in
 Saron, praeposuit fuit Saroni Saronites. act 9, 35. Saron
 na habitatores convertuntur ad Dominum. Jafa Saron
 in ipsi nomen regionis, non urbis exprimitur. vide, quae
 de Saron differtimus parte I. c. 2. §. 4. n. 112.

221

150 Japha urbs non procul a Samaria. occiso a Sath
 filio Jafes Zachariae Rege Israelis vacuum regnum Ma
 nadem dux copiarum videlicet Regis occupavit: cumque
 hujus urbis cives ipsi Japha obsiderant, Turba expugnata
 tanta crudelitate in eos Sath, ut nec fatibus ipsis disfecto
 matrem utro pepererit 4 reg 15, 10 p

§ II.

222

De Dimidia Tribu Manasse.
 Dimidia tribus Manasse posita est inter tribus Ephraim et
 Issachar; haec ei septentrionalis est, illa meridionalis, ad ma
 rem Jordanam attingit, et ad occidentem a mari mediterraneo
 abilitur. hos limites ei tribus Josephus ante l. c. i. et Sath
 duo l. c. 2. p 156 et Jos 17, 46 alios ejus fuisse terminos
 contendit, illamque ad orientem habuisse tribum Issachar
 dunderat, et ad boream tribum Aser, adeoque ad Jordanem
 usque non perhigisse. verum potuerunt postmodum homines
 tribum limitata manari, ut tribus Manasse si fuerit de
 le Josephi, quos ille ipsi adscribit, et Sath ipsos assignatos e
 Josue huius tribus terminos, quos Relandus ea adscribit
 quem Josue eodem cap 17 v. 7, 8, 11. ex tribu Aser ipse mare
 urbes adscribit, inter quas Dor qua maxima Borealis
 est, et ex tribu Ephraim Geselem, Icy, Senam, Japhica, quae
 versus meridiem Jordanem attingit, et ex tribu Issachar
 Bethshan, quae pariter versus boream hujus fluvio jure
 Indiquis ea de re sit nos hic consultum et commodum
 ximus tribus Manasse terminos ad montem Josephi tribus
 quos procul duobus istius etate habuit. In ea regione sequen
 tia loca a nobis notantur

223 jmo Thebes urbs Ephraim, deinde dimidia tribui Ma-
nasse adjecta, 13 millibus passuum à Sichem Bethsan seu
Sycopolim versus, Abimelech Gedeonis ex concubina filius
eas obfidem jacto in eum à muliere mole fragmine occi-
ditur Jud 9, 50. Abimelech filij probacul seu Gedeonis at
urbis Thebes fil mentio 2 reg 11, 21. conjectura est esse
Tabath urbem illam, de qua Jud 7, 22. ubi narratur,
quod cum madianita in valle Efraim seu campo magno
contra Gedeonem castra locassent, uoxis in la artius effusa
fuga ad Bethelam, et propinquam Abelmehula in Tab-
bath profugerint.

224 2do Thebes urbs primum Ephraimica deinde tribus
Manasse facta. De Thebes huc occidisse perhibetur Jos 12, 27.
Thebes fuit una Regum Israelis de decem tribubus à
regno probocam filij Nabath usque Amri 3 reg 14, 17. 15, 21, 33.
16, 6, 9, 15. 17, 23. Sita erat 12 millibus passuum à la-
maria versus orientem.

225 3to Taphua urbs pariter Ephraim sed et tribus Manasse
attributa Jos 17, 2. Sita fuit ad fontem seu torrentem ejsdem
nominis illiusque regio terra Taphua dicitur ibi 2 Reg. 19
in utriusque tribus finibus non procul à Jordana, in quem
torrentis ille influat.

226 4to Ephra urbs in confinijs Ephraim, quam aliqui
eidem ascribunt, Theban inter et Taphuam, patria Ge-
deonis ubi ipse ex vitauribus aureis, quibus ~~et~~ Thabith-
ta Madianitas spoliaverat libi Ephae consecit, quod ejus
domni factum est in ruinam Jud 6, 11. 8, 24. 27. et 9, 5.

227. 226 5to Abelmehula urbs sita non procul à Bethsan 3 reg
4, 12. à qua 10 millibus passuum com Eufabitis remotus
versus meridiem. Madianita Gedeonem fugientes ad pignus
urbis erapidinem se receperunt Jud 7, 26. fuit patria
Elisei 3 reg 19, 16.

228 6to Aennon locus octo passuum millibus à Bethsan
versus meridiem juxta bellm et Jordanem, ubi Joannes
Baptistabat Joan 3, 23.

229 jmo Bethsan urbs primum tribus Sactar, sed dimi-
dia tribui Manasse adjecta Jos 17, 11, 18. Jud 1, 27. Sita
erat in plaga Septentrionali ad Jordanem et in finibus
campi magni locentis Sadijs seu 65 miliaribus roma-
nis à Jerusalem ad Euro-aquilonem 2 Mach 12, 120. Jho-
shua de vita sua 120 Sadijs seu 15 miliaribus cum di-
midio à Tiberiade ad austrum eam locat. post pugna
Galboe Philistaei cadaveri Saulis posth illud è manibus
Bethsan suspenderunt, at habebat Sadeq-gatead usq. trans
Jordanem noctu venientes illud Bethsan honorifice coi-
diderunt in nemore prope Sabes una cum cadaveribus fi-
liorum suorum. 1 reg 31, 10. qua postea David inde hu-
lit atque sepeliri curavit in terra Benjamin in sepul-
cro patris Saul Cis, 2 reg 21, 13, 14.

Urbs haec postmodum Sycopolis dicta est, quod nomen
jam etiam Machabeorum invaluerat, nam 2 Mach 12, 29.
civitas Syccharum, et ibid 130 cives illius Sycopolitae nun-
cipantur, illudque à Sycis, qui imperante Sopia filio
Amor Rege Suda pallopinant mirari, derivatum quidam
arbitrantur.

Bethsan seu Sycopolis potissima fuit inter decem urbes,
à quibus regio illarum Decapolis vocata fuit, cujus quid
Math 11, 17. et apud Marcum 5, 20 et 7, 24. fit mentio,
quo urbes praeter Bethsan trans Jordanem circa Hippum
Bethan, et Gadaram teste S. Hieronymo collocata fuerunt.
Hippi et Betha non meminit Hieronymus; Hippus tamen
celebratur à Josepho velut Hyperos modica regionis me-
tropolis (S. Ep. de bello ultra lacum Genesareth 30 Sa-
dis à Tiberiade et 60 à Gadara eam reponit sed de
vita sua. Bethan vero Strabus ex juvenis agrarum
fuerit laudat (S. Ep. Eufabius in Opem V. Aristoteli 6 millio-
ribus à Sabes inter ipsam et Geratem collocat.

230

1no Beth-Zecha urbs decem circiter miliaribus à Bethsan ad occidentem. Eam invadens Baachides plerosque incolas in puteum projecit i mach 7, 19. fors eadem est ad Bethach de qua Jud 1, 4, 5. et i reg 11, 8.

231 229

2no Bethaim urbs 12 miliaribus à Samaria ad occidentem. hic Joseph à fratribus venditus est finaalibus mercatoribus ex Galaditide venientibus gen 37, 29. p. Holofernes castra in Bethaim usque Chelmon urbem prope Babelon posuit in tribu Issachar habuit Jud 7, 3. Urbs haec etiam vocatur Bethaim, ubi Eliebus fuit, quando Regis Syria infirmitas in Syria delavit 4 reg 6, 8... 13.

232 228

3no Merom à regione Bethaim ad meridiem ac orientem 12 miliaribus versus montem Aurum à Samaria prope torrentem seu aquas merom, ubi Joshua exercitum habuit et federatorum Regum delavit Jos 11, 5, 6, 7. hinc urbs. Jud 5, 18. Merome vocatur, ubi duo tribus Zabulon et Neptali belli aleam habuerunt.

233 227

4no Dor urbs maritima cum portu hinc incommo- ditata. Hanc Balasina inter et montem Carmelum posita, est 5 leu, et quidam volunt, 9 miliaribus à Borsam à Borsam distans. Hanc apud antiquos scriptores inter Phoenicia in his recensetur. Regnum habuit regem, caputque fuit Regni, quod ab illa nomen habuit, Jos 11, 2. Nam hanc et tenuit. Regis illius interfecto, ac dimidia tribus Manasse tradidit Jos 12, 23 et 17, 11. quae Chananeos veteres illius vicinas locum habitare permisit, etque postea hinc tribus rios fecit. Jud 1, 27, 28. in hac urbe Antiochus Demetrius filius Triphonem Syria tyrannum occidit i mach 15, 11.

234 226

5no Caesarea Palaestina antea Turris Stratonis dicta. Hanc urbem Herodes Magnus in honorem Augusti aedificavit ac loco, in quo olim turris Stratonis eminebat. Hinc erat ad orientalem maris mediterranei litus; 600 stadiis à Jerusalem ad septentrionem remotam, iudaei Palaestina de bell. iuda. ant 13 c. 19. cum portu hinc com- munitatis huius urbis frequentis est in novis testamento mentio. Hinc res Agrippae populi laudibus sumens rex Doo gloriam referens à Doo preclusus est act 12, 23. Cornelius centurio istius urbis praefectus inhiatus est à Doro act 10, 1. Caesarea domici- lium habebat. Philippus diaconus quatuor virginum pu- lcrarum act 21, 8, 9. Hinc Agabus propheta Saulo Apollolo carce- rem et vincula Babilonis inhiare praedixit Act 11, 10, 11. Tandem iam Apollolos in hac urbe tandem custoditus fuit donec Romanis abduceretur act 23, 35 et 24, item 25. Hinc urbs longius intelligitur, quibus in scriptura nomen Caesarea hinc addito legitur.

*. Hinc Graecus quidam fuisse dicitur, qui constructa à se hinc fuerit de suo nomi- ne appellaverit. prof. xavilla 103 in corpore Juris confari.

235 225

6no Tanach urbs 4 miliaribus à monte Carmelo versus orientem, nec procul à Merom et Bethaim ad septentrionem posita; facta ab civibus refugii ac hinc concessa Jos 21, 25. Eadem est ac Thanae, cuius Pax à hinc interfectus dicitur Jos 12, 21. Jud 5, 18, 19. Reges Chanaan in Tanach pugna- aquas magedo pugnasse memorantur. i. reg 6, 70. dicitur vocatur, utque hinc ex familia Caath tradita dicitur.

236 224

7no Magedo urbs Tanach inter et Bethoron hinc rem sita procul ad meridiem nec procul ab ea; nec multum à Merome abhisse conjicitur ex Jud 5, 18, 19. ubi duo tribus Zabulon et Neptali animas suas obtulerunt in regione Merome, et Reges Chanaan pugnasse in hinc iuxta aquas Magedo dicitur in cartis triumphis gratiarum actionis daboza et Barac, post victoriam ca- sara ad radices montis Thabor reportatam, qua occisus Jud 4, 6. Hinc Regem interfecto dicitur Jos 12, 21 et 17, 11. Manasse Chananeos hinc in Magedo habitare miserrunt Jud 1, 27. qui deinde tributarios fecerunt.

à l'atmone noviter edificata seu restaurata prohibetur.
 3 reg 9, 15. Urbs haec etiam eade exercitus, Syria regio, per
 de quoque l'atmone vulnere à Nethao rege Egypti inflicto
 abstrahit 4 reg 23, 29, 30 et 2 par 28, 22 ubi etiam in
 campo Magdoo dimicasse dicitur. Cum enim Nethao Rex
 Egypti Assyrijs bellum illaturus et Charcanis urbem
 ad Euphratem positam occupaturus mari cum exercitu,
 ut dicitur est Nethao, Samaria & l'itus attingeret per
 eandem aliasque terra fraeilica regiones per inhy-
 futus, ei occurrit Iosias in campo Magdoo in iudicibus,
 ne ultra progredatur, tam huius verisimile est, ne regio
 ab ipsis exercitu quidquam detrimenti pateretur. Num
 ne Lemel doto fraxitru, eundem exercitum sub eodem
 regionis damno excipere cogatur ducem, tum denique,
 quia metuebat, ne aegyptij se victores in Syria essent,
 feraciores effecti graves l'iti, magisque miltitandi forent.
 Haec magna occasio est dicitur, quae sine funesta fuit.

1876 Machmethata urbs l'ita in confinio Ephraim et
 Manasse à regione et in confinio l'ichem l'os 16, 6 et 17, 7.
 ubi l'ubri Manasse adscribitur.

C A P U T III

De Galilea.

Galilea ampla terra sancta provincia plagam iustitiae
 septentrionaliter possidendum occupans à pluvie l'elicit
 l'israel hinc campo magno, l'itales habebat ad meridiam
 Samariam, ad orientem Jordanem et lacum Genesareth
 seu mare Tiberiadis, ad septentrionem montes l'ebani, l'i-
 donem usque praesens fuisse l'ubri l'os 18, et
 ad occidentem mare mediterraneum.

Inhabebat in Superiorem et inferiorem; has duas
 l'ubus l'achar et l'ebulon complectebatur, illa vero l'ubus
 aser et l'ephtali circumscripta erat, atque etiam Galilea
 gentium nuncupata fuit, hinc quod, sicut iam l'ubi anno
 l'avimus, inter l'ebraos quamplurimi in ea numerarentur
 Ethnici, sive Chonices, Syros, et Arabes idololatrias festi-
 mos haberet.

Hanc D. Calmet ultra Jordanem et mare
 Tiberiadis ad orientem Trachoniticam, Libanum et Pa-
 thianam versus excurrere vult hinc praecipue argumentis:
 Quod l'udas Gaulonides in actis l'osolorum 5, 37 et a-
 pud l'osphi ant l' c 3. Galileus dicitur, Gaulonitis regio
 autem trans Jordanem l'ita est, quod l'ethalia urbs Ga-
 lileae fuit, ut à qua oriendi l'osphi Galilei dicitur fuit,
 eam autem l'osphi trans Jordanem collocat de bello l' c 13.
 Quod l'usabul in l'os 9, 1 conceptis verbis Galileam in trans-
 jordanica l'itam aserat. Quod l'osphi in l'os 33, 9

pro Balan, quod habet vulgata l'osphi, quae regio trans-
 jordanica est, veram Galileam, quae in re nomen l'ubri
 pro toto l'osphi illos l'osphi animadvertit in
 comant l'ubri. Unde habetur, illius etiam opinione Galileam
 ad l'ebaniticam excurrere. Hic addi potest, quod

Galileam gentium trans Jordanem collocat.
 Verum respondet l'osphi l' c 31, p 181. Huius l'udas
 nomen l'osphi dicitur, quod ab urbe pedali l'elicit, à loco
 educationis, et habitationis. Tunc patriam fuisse l'amatia
 Gaulaniticam urbem, ad eam in Galilea domicilium ha-
 buisse, l'osphi l'osphi, qui l'elicit Galileam et l'aula-
 nitiam distinguit ant l'osphi c 3. illum Galileam appellare,
 eum prius l'elicit l'osphi l' c 1. Gaulaniticam dicitur l'osphi l'osphi
 dam vero l'osphi non eandem esse cum illa, quam l'osphi

fores sacris commemorant, hanc enim eis Jordanem l'itam
 fuisse, quod l'osphi ostenditur h. cetera D. Calmeti argu-
 menta praestitit. Nos ubi nobis de urbe l'ethalia l'osphi
 erit, l'osphi illius exquiramus.

238 238

237

Marginal notes on the left side of the page, including references to biblical texts and commentary.